

Klovproblemer - hvilke avlsmæssige tiltag kan vi gøre?

Gert Pedersen Aamand, Nordisk Avlsværdiurdering

Klovlidelser er et stigende problem for SDM-DH – både set fra et dyrevelfærds og et økonomisk synspunkt. Derfor øges kravene til, at koen har stærke klove.

Klovforbedringer gennem avl – i dag

Avlsmæssige forbedringer af klovene forudsætter, at klovegenskaben:

- Er arvbar
- Udviser genetisk variation
- Kan registreres til en fornuftig pris.

Avlsmæssigt kan vi forbedre klove ad 2 veje:

- Indirekte ved at selektere for bedre benstilling eller bevægelse
- Direkte ved at selektere mod klovlidelser.

I dag foretager vi både en indirekte selektion ud fra de 5 lineære lemmeegenskaber, der registreres i forbindelse med kårningen, og direkte ved brug af data fra dyrlægenes lemme- og klovbehandlinger, som indgår i indekset for sundhed i øvrigt. Lemmeegenskaberne registreres relativt billigt, i stort omfang og med pæne arvbarheder, men i praksis har dette arbejde sandsynligvis ikke ført til markant stærkere klove. Dyrlægenes lemme- og klovbehandlinger optræder med lav frekvens og har lav arvbarhed, så avlsarbejdet ud fra disse data er ikke særligt effektivt.

Klovforbedringer gennem avl – i morgen

Data fra klovbeskærernes arbejde er sandsynligvis betydeligt bedre end data fra dyrlægebehandlinger og eksteriørbedømmelsen til avlsmæssigt at opnå stærkere klove. Sverige er det land, der er længst fremme med hensyn til stor skalaregistrering og anvendelse af klovbeskæredata. Sverige har et landsdækkende registreringssystem kørende og cirka 1/3 af alle 1. kalvskøer er med i registreringen. Der registreres i dag 4 grupper af klovlidelser: Klovspaltebetændelse

Balleforrådnelse

Såleknusning

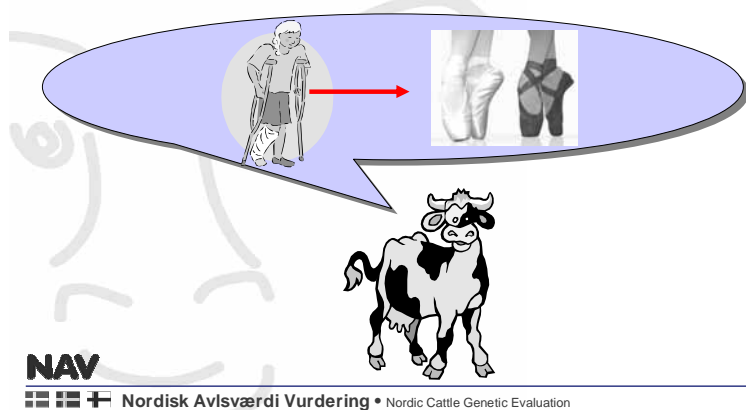
Såleblødninger og blødninger i den hvide linie.

Svenske studier viser, at klovlidelserne har arvbarheder på ca. 8 %, og foreløbige resultater tyder på, at der er en betydelig sammenhæng til køernes holdbarhed.

Hvad skal vi gøre?

Avlsværdiurderingen foregår i dag i fællesskab mellem Danmark, Sverige og Finland i regi af Nordisk Avlsværdiurdering (NAV), og det praktiske avlssamarbejde mellem de tre lande vil sandsynligvis blive endnu tættere de kommende år. Fælles avlsværdiurdering forudsætter ens registreringer i alle tre lande. Da Sverige allerede har gennemført et stort arbejde vedrørende klovbeskæredata og har et landsdækkende registreringssystem, er det naturligvis vigtigt, at svenske erfaringer og resultater også udnyttes i Finland og Danmark som grundlag for både avlsmæssige og managementmæssige forbedringer af klov sundheden. I det kommende år skal det derfor afklares, hvordan vi i Danmark billigt og i stort omfang får indsamlet data fra klovbeskærernes arbejde. Data, der ved rigtig udnyttelse kan blive en stor gevinst for SDM-DH koen og kvægbrugeren. Klovbeskæreren, dyrlæger, produktions- og avlsrådgivere med flere kan desuden på forskellig vis drage nytte af disse data i deres daglige arbejde og være med til at SDM-koen får bedre klove.

Hvordan skal "fødderne" være?

Figur 1

Arvbarhed og genetisk sammenhæng

- Arvbarhed: 8%
- Genetisk sammenhæng:
 - Klovspaltebet. –balleforråd. 75%
 - Såleblødning-såleknusning 55%

Kilde Jan-Åke Eriksson

NAV

 Nordisk Avlsværdi Vurdering • Nordic Cattle Genetic Evaluation

Figur 2. Arvbarhed og genetiske sammenhænge for klovegenskaber

Hvem bliver vinderen?

- SDM-DH-koen – undgår "ømme fødder" og "smertefuld fodpleje"
- Kvægbrugeren – "raske og rørige" køer – økonomi og sunde dyr
- Klovbeskæren - dokumentation, opfølgning og rådgivning
- Dyrlæger og produktionsrådgivere – bedre rådgivning om management
- Avlsfolk – avlsmæssige forbedringer

NAV

 Nordisk Avlsværdi Vurdering • Nordic Cattle Genetic Evaluation

Figur 3. Bedre klove giver mange vindere